

Filmfest med högt

I början av mars är det dags för tionde upplagan av Tempo, dokumentärfilmfestivalen som började som ett trevande projekt och nu växt till en angelägenhet värd en egen resa. Arbetaren träffade Tempo i ett hektisk tid och frågade hur det egentligen står till med dokumentärfilmen? – Jo tack, i dag mår den riktigt bra.

AV KRISTINA LINDQUIST

CARMEN ÄR 17 ÅR och kallas mormor. Varför är hon inte gift än? Själv står Carmen i pappas affär och undrar om hon någonsin ska kunna lämna sin romska by i de rumänska bergen och få ett liv som påminner mer om en spansk såpa. Livet blir inte lättare när den man som inför byborna kallade sig Borat och sade sig vilja göra en dokumentär om dem, i själva verket visar sig heta Sacha Baron Cohen och har gjort hela byn till åtlöje som tjuvar och smutsabortörer.

När Tempo Dokumentärfestival intar Stockholm i början av mars är den nederländska filmen *Carmen meets Borat* en av de

”Jag vågar påstå att dokumentären generellt faktiskt var tråkigare på 1960- och 70-talet.”

Sofi Lagergren, Tempos programchef

80 titlarna i programmet. Huvudtemat, för denna tionde festival, är *Crossing borders*.

– Mycket i människors tillvaro går ut på att ta sig över gränser – det kan vara på liv och död, men också handla om att bryta sociala och sexuella tabun, säger Sofi Lagergren som är programchef för Tempo.

När Arbetaren träffar henne och festivalchefen Agneta Mogren har det varit ”kniven på strupen” sedan augusti och ännu värre de senaste veckorna med filmkopior som ska anlända, programtidningar som ska färdigställas och den sista nödvändiga finansieringen som ska föras i hamn. Det hetsiga tempot är en inneboende del av festivalarbetet och har inte förändrats sedan de tog över 2001 – däremot är det stora intresset för dokumentärer något nytt. Enligt Sofi Lagergren tyngs den nya generationens filmpublik inte ned av en gammal uppfattning om att dokumentärer måste vara tråkiga.

– Jag vågar påstå att dokumentären generellt faktiskt var tråkigare på 1960- och 70-talen, även om det naturligtvis fanns fantastiska filmare även då, som Stefan Jarl, Rainer Hartleb och Jan Troell, säger Sofi Lagergren.

Hon och Agneta Mogren är överens om att den svenska dokumentären i dag mår riktigt bra och tycker sig ha sett en stabil front av skickliga filmmakare växa fram de senaste åren. I raden av nya stjärnor märks bland andra Ester Martin Bergsmark, Mark Hammarberg, Måns Månsson och Tora Mårtens.

TEMAT GRÄNSER föddes genom ett samarbete med den mexikanska filmfestivalen *Ambulante*, där påfallande många filmer handlar om människor som under stora risker försöker ta sig till ett annat liv i USA.

– I Mexiko finns en hel filmindustri om den här migrationen och vi hade faktiskt kunnat göra en festival bara kring det, säger Sofi Lagergren.

Nu blev det inte så, men gränser och de människor som både lyckas och misslyckas i att korsa dem, är genomgående. Även i några dokumentärer om den stängda och sorgligt aktuella Gazaremsan.

– Människor kan inte ta sig ut och journalister kan inte ta sig in – vilken bild får vi från området när media inte kan bevaka? frågar Agneta Mogren och pekar på att de ville visa filmer från Gaza som rör sig bortom nyhetsrapporteringens schabloner.

– Vi vill med festivalens tema framhålla konsekvenserna av att man bygger upp olika typer av murar – ta bara EU:s ”öppna gränser” där resultatet blev att vi stänger in oss ännu mer.

Crossing borders handlar dock inte bara om innehåll, utan även form, vilket blir tydligt inte minst i festivalens block av konstfilmer med dokumentär grund.

– Vid sidan av flera animerade dokumen-

Carmen meets Borat

Mi vida dentro

Waltz with Bashir

Los Demonios del Edén

Arbetet med 2009 års upplaga av filmsfestivalen

tärer kommer vi till exempel att visa dokumentärmusikalen *The not dead* av den brittiske regissören Brian Hill, där soldater som varit i Irak reciterar dikter om sina upplevelser från kriget, säger Agneta Mogren.

En uttalad ambition med Tempo Dokumentärfestival är att sudda ut gränserna mellan olika tekniker. Huvudsyftet är att lyfta fram det dokumentära uttrycket, oavsett om det handlar om film, radio eller något annat medium.

– Genom ljudpromenaden *Stockholm Sound walk* tar vi ut dokumentären på gatan, där man får höra olika människors historier medan man går runt på Södermalm, säger Agneta Mogren.

EN ANSENLIG DEL av bidragen i årets program har en tydligt politisk agenda. Där syns *Los Demonios del Edén* (Edens demoner) som skildrar journalisten Lydia Cacho och hennes kamp mot sexuellt våld mot barn och kvinnor i turistorten Cancún. Med mäktiga fiender bland affärsmän och politiker blev Cacho för tre år sedan bortförd och torterad

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.